

ע"י הפנמה אמיתית את חידוש העולם בכל רגע, נקל לו לאדם להתנתק בשב"ק מכל עסקיו הגשמיים!!!

"וַיִּנַּח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי (שמות כ. ז), שבו כבר נשלם כל הצריך להביא המכוון אל התכלית (נשלמה תכנית הבריאה) ובשלימות תהיה המנוחה (ספורנו).
"כיון שראינו כי האדם שפסק ממלאכתו וכולו מלא מחשבות ותכניות על עשייה, עדיין אין מנוחתו מנוחה, למדנו כי במנוחה חיצונית אין די, וכי רק שלווה הנפש הפנימית, הבאה מתוך שלימות, היא המנוחה האמיתית, ורק בכך מגיעים למטרתו ולשלימותו. היכן ראינו זאת, בשבת קודש, אז סיים הקב"ה את כל בריאת העולם על כל מה שנוקק להבאת הבריאה אל תכליתה, ובכך היתה מוכנה לשלימות שלה, זה המקור והדוגמא למנוחה שלימה."

«'מנוחת' הקב"ה הוא חידוש העולם כל רגע מחדש!!!»

וממשיך השפתי חיים להרחיב את הנושא, ומקדים ומעתיק את פי של הבית הלוי על דברי המדרש הנ"ל, שביאר בזה"ל: "ולהבין הכוונה בזאת אפ"ל, דבששה ימים הראשונים ברא בכל יום חדשות והמציא בו דבר חדש שלא היה מקודם, וזהו הנקרא שעשה בו מלאכה, היינו שחידש בו דבר חדש שלא היה מקודם, וביום השבת לא עשה בו בריאה חדשה מה שלא היה מקודם, רק אז התחילה בריאת העולם להיות נברא כסידורו כמו שהיה בששה ימים הראשונים."

"וזהו מה שקורא הפסוק 'שביתה', כי בו שבת, היינו שבוראו להעולם כפי מה שהיה מקודם בלא התחדשות, ומכל מקום הוא בריאה, דידוע דבכל רגע השי"ת ממציא כל הנמצאים ממש יש מאין ורגע הראשונה אינו סיבה להנמצאים להרגע שלאחריה רק הוא כמו התחלת הבריאה, וכמו שסידרו בברכות יוצר 'המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית כאמור לעושה אורים גדולים כי לעולם חסדו', דבכל רגע הוא ממציאו להעולם יש מאין."

"ונמצא דגם עתה הוא בוראו כמו בששה ימים הראשונים רק החילוק הוא דבששה ימים הראשונים ברא בו דבר חדש מה שלא היה בו מקודם, וזהו שקראו הפסוק בלשון עשה בהם מלאכה, ומאז והלאה בוראו בכל רגע על התמונה שהיה העולם ברגע הקודם כטבעו וכסידורו בלא שינוי, ומלאכה זו, דהיינו בריאה בלא שינוי, נקרא בלשון הפסוק 'שביתה', יען כי האדם אינו מרגיש בו עשיית מלאכה, וענין זה התחיל בשבת."

"ויצא מזה, דשבת הוא לנו לאות וזכרון דגם עתה, דלפי הנראה לעין לכאורה העולם כמנהגו נוהג, מ"מ אינו עומד מעצמו כמו כל מלאכה של בשר ודם דאחר שגמר האומן מלאכתו עומד הכלי בתמונתו מעצמו בלי האומן, רק השי"ת ממציא ומהוה בכל עת ורגע, עכ"ל הבית הלוי.

ודברים אלו כבר כתובים בדבריו הידועים של הנפש החיים שכ' (שער א פ"ב) בזה"ל: "דכמו בעת בריאת העולמות כולם כן מאז כל יום וכל רגע ממש, כל כח מציאותם וסדרם וקיומם תלוי רק במה שהוא ית"ש משפיע בהם ברצונו יתברך כל רגע כח ושפעת אור חדש, ואילו היה הוא יתברך מסלק מהם כח השפעתו אף רגע אחת כרגע היו כולם לאפס ותוהו". וכן כותב עוד (להלן פ"א): "כמאז כן גם עתה בכל עת ורגע הוא בורא

« **האם צריך האדם להשלות את עצמו כאילו מלאכתו עשויה!?!** »

כתוב בפרשה וַיְכַל אֱלֹקִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה (בראשית ב. ב). רש"י הק' מביא מהמדרש דשואל, וכי ביום השביעי סיים מלאכתו, הלא ביום השישי כבר נגמרה המלאכה, אלא מה היה העולם חסר, מנוחה, באה שבת באה מנוחה, כלתה ונגמרה המלאכה". וכן פירוש רש"י במסכת מגילה (ט. ד"ה ויכל ביום השישי) וז"ל: "שלא יאמר אם כן עשה מלאכה בשבת. דהא כתיב ויכל ביום השביעי", והוא (תלמי המלך) לא יקבל עליו מדרש חכמים שדרשו בו, מה היה העולם חסר מנוחה באתה שבת באתה מנוחה וזהו גמרו", עכ"ל.

הגאון רבי חיים פרידלנדר זצ"ל (בספרו שפתי חיים ח"ג עמוד ת), מדייק ומקשה, לכאור' איזה יצירה יש ב'מנוחה', עד שחל עליה המונח של 'יצירה' ו'מלאכה', כלום ישיבה באפס מעשה ואי עשייה, יצירה היא.

וכותב ומבאר בזה"ל: "בצייווי השבת שבעשרת הדברות נאמר שְׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל מְלַאכְתֶּךָ. וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת לַה' אֱלֹקֶיךָ וְגו' (שמות כ. ה-ט), לכאורה מה ענין מלאכה ששה ימים לשמירת השבת, וכי חייבים לעבוד ששה ימים כדי לנוח בשבת, הרי שגם עשיית המלאכה היא חלק ממנוחת השבת, הכי צד"

"עוד צ"ב לשון הכתוב 'ועשית כל מלאכתך', האם אפשר לעשות את כל המלאכה בששה ימים, העסוק בעבודתו אמנם פוסק ממלאכתו בבוא השבת, אבל עדיין לא סיים אותה, ולאחר השבת ימשיך בה, א"כ איך אפשר לומר ועשית כל מלאכתך. אלא, מפרש רש"י בשם המכילתא, כשתבוא שבת יהא בעיניך כאילו כל מלאכתך עשויה שלא תהרהר אחר מלאכה."

"בשבת לא די באי עשייה, אלא יש לשבות גם ממחשבה בה, אפילו לא להרהר ולא להיות עסוק במחשבה על עניני המלאכה. ואף שמצד ההלכה הרהור מותר, ואינו נחשב לאיסור, בכל אופן אין זו מנוחת שבת האמיתית ע"פ התורה. לפי"ז, כוונת הכתוב 'ששת ימים תעבוד', מנוחת השבת מחייבת שכל המלאכה תיגמר בששת ימי המעשה."

"כי צד אפשר להגיע לידי כך, שלא להרהר ולחשוב על המלאכה בשבת, הלא כל אחד חייב להפסיקה בעל כרחו באמצע, אם זה הסוחר הפוסק בעיצומם של עסקיו הגדולים, או המנהל ענינים חשובים וטרוד בשיחות טלפון דחופות וכדומה, א"כ היאך אפשר בבת אחת להפסיק מלהרהר על כך."

"אכן חז"ל נתנו לכך עצה, 'יהא בעיניך כאילו כל מלאכתך עשויה'. כלומר, תאר לעצמך כאילו גמרת כבר את העיסקה, אם הנך באמצע העבודה ובעל הבית דוחק, חשוב כאילו סיימת את המלאכה לגמרי."

"מה טיבה של עצה זו, וכי אדם שפסק בעיצומה של העבודה נצטוו לדמיין ולהשלות את עצמו כאילו סיים באמת את המלאכה, הבה ננסה לרדת לעומק כוונת חז"ל הטמונה במילים ספורות אלו, כדי לדלות מהן את סוד מנוחת השבת."

ולפי"ז אפשר לבאר את לשון חז"ל (שבת קי"ח), 'כל המשמר שבת כהלכתה אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו, שנאמר אֶשְׁרֵי אָנוּשׁ יַעֲשֶׂה זֹאת וגו' שְׁמֵר שֶׁבֶת מִחֻלּוֹ וגו' (ישעיהו נו, ב), אל תקרי מחללו אלא מחול לו. ויש להתבונן בלשון חז"ל 'השומר שבת כהלכתה', מהו כהלכתה.

דהנה, בליל שבת אנו אומרים בזמירות, 'כל מקדש שביעי כראוי לו, כל שומר שבת כדת מחללו, שכרו הרבה מאוד על פי פעלו'. **החפץ חיים זצ"ל** היה מפרש, שנמצאים שני מיני שומרי שבת, אחד ששומר את השבת ע"י שאינו עושה אחת מל"ט מלאכות, ואינו עובר על שום גזירה מדרבנן איש כזה הוא 'שומר שבת מחללו', שאינו מחלל השבת בפועל, ובוודאי יש לו שכר בשביל זה. אבל יש מדרגה גבוהה מזו, 'מקדש שביעי כראוי לו' שהוא מרגיש הרוממות של השבת ומכיר שזה היום שבירך וקידש אותו הקב"ה.

ועפי"ז ממשיך הפייטן 'שכרו הרבה מאוד' - אמנם לשניהם יש שכר, אבל החילוק הוא שכל אחד מקבל שכר 'על פי פעלו', ואין לדמות את שכר השומר שבת מחללו - רק בשב ואל תעשה, לשכר של המקדש שביעי כראוי לו.

והנה אמרו חז"ל הק' (כתובות קג) שבצוואת רבנו הקדוש בשעת פטירתו ביקש שאחר פטירתו יהא נר דלוק במקומו, שולחן יהא ערוך במקומו, ומטה תהא מוצעת במקומו, משום דכל ערב שבת היה חוזר לביתו מעולם הבא. והגמ' מספרת שבערב שבת אחת באה שכנה ודפקה על הדלת של בית רבי וקראה למשרתת בקול רם, והמשרתת של בית רבי השתיק אותה ואמרה לה שרבי יושב שם, ומאז שוב לא הגיע רבי, כיון שהדבר התפרסם, ולא רצה להוציא לעז על צדיקים הראשונים שאנשים יחשבו שהם לא ראויים לזכות לגדולה כזאת.

הגאון רבי אברהם פאם זצ"ל (בספרו עטרה למלך) מעלה פנינה יקרה מדברי הגמ' הנ"ל, וכותב בזה"ל: "מהגמ' הנ"ל לומדים שני לימודים נפלאים, הראשון הוא גודל קדושת השבת, שרבינו הקדוש עזב את מקומו בגן עדן תחת כנפי השכינה, ונתלבשה נשמתו בגופו כדי לחזור לעולם השפל הזה כדי ליהנות מקדושת שב"ק בעולם הזה, ולכבד את השבת בקידוש ובסעודה, וזו היתה זכות גדולה כ"כ שאפי' צדיקים גדולים אחרים לא זכו לזה."

"הלימוד השני הוא, שלמרות גודל הענין והזכות לעזוב את זיו השכינה בעולם הבא ולבוא ליהנות מקדושת שבת בעולם הזה, מ"מ כל זה אינו כדאי אם זה יפגע בכבוד אחרים, וכיון שחשש שמא יוציאו לעז על צדיקים הראשונים, לכן ויתר על הזכות הגדולה הזאת ושוב לא הגיע."

"מכל הנ"ל יכולין להבין את גודל המרחק בין מי שבגדר 'מקדש שביעי כראוי לו' לבין מי שרק 'שומר שבת מחללו', בזמירות שבת אנו אומרים ששבת היא מעין עולם הבא, אבל ממדרגות רבנו הקדוש חזינן שעולם הבא הוא מעין שבת, לא ששבת היא מעין עולם הבא, ומי שהגיע למעלת רבנו הקדוש, במקום ליתן לו מעין שבת, נותנים לו שבת ממש, מה מאוד מפליאה ההתבוננות בענין זה, ועלינו לזכור שיש לנו הזכות הזאת רק בעודנו בעולם הזה, אח"כ לא תהיה לנו ההזדמנות הזאת, עכ"ל מספר עטרה למלך.

ולפי כל הנ"ל אפשר להבין לשון חז"ל הק' של 'כהלכתה', אחרי שאנו רואים את הזהירות היתירה שאנו מצווים על שבת קודש, בין במעשה ובין במחשבה, אז אפ"ל שזה רוצה חז"ל הק' לדייק שיהיה כהלכתה לגמרי, במחשבה דיבור ומעשה, בשלימות.

« מעבודת ה' השתדלות' קל מאד להתנתק ולשכוח!!! »

ועפי"ז ממשיך הגאון רבי חיים פרידלנדר זצ"ל לטוות את ביאורו הנפלא בדברי חז"ל וכותב: "הבריאה ביד הקב"ה כגרון ביד החרש, כל מה שנעשה, לא הגרון עושה כי אם החרש, ואך אם יניח ידו ולו לרגע קט, יפול הגרון מידו. כן היא בבריאה, הכל מעשה הקב"ה וכל רגע ורגע רצונו יתברך נותן קיום חדש לבריאה."

"ומהו חלקו של האדם בעולם. באמת אינו פועל רבות, אלא רק מקיים את חובות ההשתדלות שהוטלה עליו ע"י הקב"ה, וכדברי המסילות ישירים (פכ"א) "וכבר היה האדם יכול להיות יושב ובטל והגזירה היתה מתקיימת, אם לא שקדם הקנס לכל בני אדם בַּזְעַת אֶפֶיךָ תֹאכַל לֶחֶם (בראשית ג, ט), אשר ע"כ חייב אדם להשתדל איזה השתדלות לצורך פרנסתו, שכן גזר המלך העליון, והרי זה כמס שפורע כל המין האנושי אשר אין להמלט ממנו."

"והוסיף מו"ר הגרא"א דסלר זצ"ל (בספרו מכתב אליהו עמוד פ"ז), שכיון שכל ענין ההשתדלות אינו אלא עונש וקללה כתשלום מס, א"כ הלוא טוב לאדם שיפחת מן הקללה עד כמה שאפשר."

כאן מגיע בעל השפתי חיים' לשלב הסופי בביאורו וכותב: "הנסיון לאדם הוא אם יתגבר על ההסתר, האם ידע ויכיר את האמת שהקב"ה הוא שעשה, עושה ויעשה את הכל, ואילו השתדלותו של האדם היא רק לצאת ידי חובת הגזירה. את זאת עליו לזכור ולשנן ללא הרף. זהו ההכרה שאנו צריכין להוציא משביתת יום שבת קודש, העבודה היא להבין שהקב"ה ברא את העולם, וגם עכשיו הוא ממשיך לברוא ולקיים את הבריאה בכל רגע ורגע."

"האדם מסוגל להתרומם ולהגיע למדרגה כזו שיבין שכל מלאכתך אכן עשויה, השבת מעניקה את המבט הזה, וזהו ציווי הכתוב 'ועשית כל מלאכתך', מהו מלאכתך, להשתדל, ותו לא, שמא תחשוש, הלא פסקתי באמצע המלאכה, עליך לדעת שזהו כבר ענינו של הקב"ה."

"עומק דברי חז"ל "הא בעיניך כאילו כל מלאכתך עשויה אינו על התוצאה, אותה בלאו הכי לא אני המחולל, אלא על המוטל עלי לעשות, העשיה שלי היא רק ההשתדלות, את השתדלתי היא בעיני כאילו סיימתי כל מה שאני צריך לעשות."

"כאשר נזכה להתרומם ולהגיע להכרה שהקב"ה ברא את העולם, ובריאה זו היא תמידית, הכל בידי הקב"ה, ועלינו לקיים רק גזירת השתדלות, א"כ יודע האדם בלב שקט כי עשה במשך ששת ימים את כל המוטל עליו, ממילא תבוא התוצאה שלא יהרהר אחר מלאכה, כבר לא יחשוב, מה יהיה מה תהיינה התוצאות וכו', כי כיון שכל התוצאות הן ביד הקב"ה ממילא אין לי מה להוסיף ולחשוב עליהן, א"כ איפוא, כאילו כל מלאכתך עשויה אין זו אשליה עצמית כאילו עשה את כל המלאכה, אלא היא מדרגה של אמונה ובטחון שסמוך ובטוח על הקב"ה שיחולל את התוצאות."

"מעטה נבין, שזהו היצירה של מנוחת השבת, הסיפוק והשלווה הבאים מהרגשת השלימות שעשה את ההשתדלות הנכונה המוטלת עליו, ומעטה בוטח בה' שידיאג לכל עניניו, ע"י קדושת השבת עם הנשמה היתירה שהיא תוספת השפעה של קדושה אפשר להתרומם להכרה זו של באה שבת באה מנוחה, עכ"ד.